

JÁTÉK A FÉNNYEL, A HANGGAL

FÉNYEK ÉS ÁRNYAK, HANGUTÁNZÁSOK

ÉN ÉS A VILÁG

A modul szerzője: Bánki Vera

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

1. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
			Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése				
I/a Színek				
<p>A gyerekek dalokat énekelnek, és megállapítják, hogy mindegyikben szerepelnek színek. A színekhez kapcsolódva színcápat játszanak a gyerekek.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Szabálytartás Szép, kifejező éneklés Gyorsaság</p>	<p>Frontális osztálymunka – bemutatás, játék</p>		<p>P1 (Dalok, Színcápa)</p>
I/b Vers				
<p>A gyerekek meghallgatják a verset. Ezután a gyerekek három csoportban dolgoznak, a vers kapcsán.</p> <p>1. csoport: a verset memorizálja, és túlzó karakterekkel elmondja.</p> <p>2. csoport: színekkel megrajzolja a versben olvasottakat.</p> <p>3. csoport: a versben szereplő színek, hangok alapján dalokat, népi énekes játékokat gyűjt, majd eljátssza azokat.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Megfigyelés Koncentráció Figyelem Kreativitás Szabálytudat</p>	<p>Csoportmunka – feladatmegoldás</p>	<p>D1 (Vers) Nagy papír, zsírkréta (2. csoportnak)</p>	<p>P2 (Dalok, játékok)</p>

I/c Bemutató					
	A csoportok bemutatják munkáikat. 15 perc	Bemutató Figyelem Önbizalom	Frontális osztálymunka – bemutatás		
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a A mese meghallgatása					
	A tanító felolvassa a mesét. 5 perc	Megfigyelés Figyelem	Frontális osztálymunka – bemutatás	D2 (Az égszín- kék virág)	P3 (Az égszín- kék virág)
II/b Csoportalakítás					
	A gyerekek három csoport alakítanak. 1 perc	Csoportalakítás Figyelem	Frontális osztálymunka – csoportalakítás		P4 (Csoportala- kítás)
II/c Csoportmunka					
	A csoportok szavakat gyűjtenek a szövegből: a „Szivárvány” csoport színeket, a „Csilingelés” csoport hangokat, a „Feketepárduc” csoport olyan állatokat, melyeknek a nevében szín szerepel. 9 perc	Tájékozódás a szöveg- ben Szövegértés Emlékezet Figyelem	Csoportmunka – megbeszélés		
II/d Zenehallgatás					
	A gyerekek meghallgatják a zenét, beszélgetnek róla, majd mozgással kísérik. 15 perc	Figyelem Absztrakciós készség Zenei hallás Képzelet	Frontális osztálymunka – bemutatás, beszélgetőkör		P5 (Zenehallga- tás) CD, CD-leját- szó, zeneművek hangfelvétele

III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Játékos hangok					
	A gyerekek hangutánzó dalokat énekelnek. 5 perc	Utánzás Megfigyelés Önbizalom Zenei hallás	Frontális osztálymunka – előadás		P6 (Hangutánzó dalok)
III/b Három feladat					
	A diákok a korábban kialakított három csoportban dolgoznak tovább. Az 1. csoport hangszereket készít az adott anyagokból, a 2. csoport képregényben megjeleníti a „Sárga csikó, csengő rajta” c. dalt, a 3. csoport megtanulja és eljátssza a „Sárga csikó, csengő rajta” c. dalt. 20 perc	Kreativitás Figyelem Finommozgás Koncentráció Együttműködés	Csoportmunka – feladatmegoldás, alkotás	Gyufa, fésű, süttőpapír, pohár víz, porszívócső, síp, papír, zsírkréta, kalap, tükör, kártya, szék	P7 (Hangszerkészítés)
III/c Bemutató					
	A csoportok bemutatják munkájukat. 20 perc	Figyelem Önbizalom	Csoportmunka – bemutatás		P8 (Bemutató)
III/d Értékelés					
A	A gyerekek halkán tapsolni kezdenek, majd a tapsot annyira erősítik, amennyire jól érezték magukat. Végül a gyerekek közösen eléneklik az Én elmentem a vásárba... című dalt. 4 perc	Értékelés Hangulati levezetés	Frontális osztálymunka – értékelés, játék		
B	A gyerekek a lábukkal donognak, majd a dobogást annyira erősítik, amennyire jól érezték magukat. Végül a gyerekek közösen eléneklik az Én elmentem a vásárba... című dalt. 4 perc	Értékelés Hangulati levezetés	Frontális osztálymunka – értékelés, játék		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 DALOK, SZÍNCÁPA

Ajánlott dalok: Serkenj fel, kegyes nép, Hatan vannak a mi ludaink, Bújj, bújj zöld ág
 Színcápa játékszabálya: Két vonalban álljanak a játékosok egymással szemben, középen a „cica”. A dal befejezése után a „cica” egy szint kiáltson. Azok a játékosok, akiken van a megnevezett színből, megpróbálnak helyet cserélni. Az első, akit elkap a cica, az lesz a következő cica.

P2 DALOK, JÁTÉKOK

Ajánlat a 3. csoportnak: Süss fel, nap, Esik az eső, Sárga csikó, A bundám szőrös, Ég a város, Kis kacska fürdik, Zöld paradicsom

P3 AZ ÉGSZÍNKÉK VIRÁG

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy pásztorfiú, aki a király kecskéit legeltette. Minden kecskének színezüst volt a szarva, s olyan kényesen lépkedtek, mintha muzsikaszóra táncot járnának.

Jancsi, a pásztorfiú minden reggel kihajtotta őket a virágos rétre, fel a hegyoldalra, s csak este jöttek le onnét.

Egy szép napon, amint a nyáját őrizgette, valami keserves mekegést hall. Felugrik, megy a hang után, hát egy fekete kis kecskegida fekszik ott a fűben törött lábbal. De nem a király nyájából való volt, nem volt ezüstszarva, hanem a homlokán kis fehér csillag ragyogott. Jancsi felvette a gidát, bekötözte a lábát, ápolta, míg meg nem gyógyult, s azontúl együtt legeltette a többivel. De a kis csillagos gida el nem mozdult a fiú mellől, mindig vele járt.

Történt egyszer, hogy a király házasodni akart volna. Volt neki egy öreg dajkája, gonosz, csúf boszorkány, s annak volt egy leánya, lusta, semmirevaló teremtés. De nagyon szeretett volna királyné lenni, aranytányérból enni, aranyruhába öltözni.

Azért az öreg boszorkány azt tanácsolta a királynak:

– Uram, királyom, hirdettesd ki, hogy aki a legédesebb kalácsot süti, a legvékonyabb selymet szövö, s a legszebb virágot neveli, az lesz a feleséged, az lesz a királyné.

A király hallgatott öreg dajkája szavára.

Nosza, ahány lány csak volt az országban, mind nekiállott dagasztani, sütni, fonni, szőni s virágot ültetni.

Csak a boszorkány lánya nem csinált semmit. Helyette az anyja kevergetett, kotyvasztott, tett-vett boszorkány módra.

Három napot tűzött ki a király, első nap a kalácsokat nézi meg, második nap a selymeket, harmadnap a virágokat, s negyedik nap mindjárt meg is tartják a lakodalmat.

Szerette volna a pásztorfiú is megnézni a sokadalmat, de hát neki csak ki kellett menni a kecskékkal a rétre.

Amint ott ül, egyszer csak sóhajtást hall.

– Ki sóhajt itt? – kérdi.

– Bizony csak én – felel a kis csillagos kecskegida. – Segíthetnél rajtam édes gazdám. Rázd meg csak a jobb szarvamat.

A pásztorfiú megrázta, s hát olyan csengés-bongás támadt, mintha ezer ezüstharang csilingelne. S lám mindenfelől ezer meg ezer méhecske szállott elő a csengettyűszóra, mindenik mézet hozott, virággal, harmattal keverték, s egy-kettőre olyan kalácsot sütöttek, amilyent még a tündérkirály sem eszik.

– Most fogd ezt a kalácsot, kis gazdám, s vidd el a királyhoz. De el ne áruld, ki küldött, akárhogy kérdi is!

Szaladt a pásztorfiú, éppen jókor érkezett. A király már minden kalácsot megkóstolt, s a boszorkány leányáé ízlett neki a legjobban. De bizony, amit a kecske küldött, még annál is jobb volt.

– Ki sütötte ezt fiam? – kérdezet a király.

– Majd megmondja ő maga – felelt a fiú.

Másnap megint tódult a sok nép a királyi udvarba, s a pásztorfiú kihajtotta nyáját, s leült a fűbe. De nem sokáig ült, hát csak felsóhajt a kis kecske.

– Segítsek-e rajtad pajtás? – kérdi a fiú.

– Segíts, ki gazdám, rázd meg a bal szarvamat.

Megrázta s a csengetésre ezer meg ezer pók ereszkedett le. Egyszeribe olyan selymet szőttek, amilyet még emberi szem nem látott.

Szaladt vele a fiú, persze, hogy ez még a boszorkány selyménél is szebb volt. De most sem árulta el, ki küldte.

Harmadik nap virágos mezőhöz hasonlított a király udvara, annyi virágot hoztak.

De legszebb mégiscsak az az égszínkék virág volt, amit a kis kecske hozott le egy égisz szikláról. Szebb volt még a boszorkány tűzpiros virágánál is.

De az csak nem szólt. Annál többet beszélt a boszorkány.

– Uram király, boszorkányság van a dologban, hidd el! – mondta a királynak. – De én segítek rajtad. Ha eljön, aki a pásztort küldte, ne hagyd megszólalni, üsd le a kardoddal a fejét, akkor nem lesz hatalma rajtad.

A király megfogadta, hogy úgy fog tenni.

Másnap reggel csak beállít a pásztor a kis fekete kecskével.

– Uram király, itt hozom, aki engem háromszor is hozzád küldött.

A király egyet sem szólt, felkapta a kardját s leütötte véle a kis kecske fejét. Hát abba a percben egy szépséges, aranyhajú leány állott előtte. Elmondta, hogy a szomszéd ország királyának a leánya, gonoszul elvarázsolták, s most szabadulhatott csak meg.

No, a király el is vette feleségül, a pásztorfiút megtették hercegnek, a gonosz boszorkány meg mérgeiben seprűre kapott, s a lusta leányával együtt ellovagoltak.

(A Világszép mesék gyűjteményből)

P4 CSOPORTALAKÍTÁS

A tanító körbejár és a diákoknak egymás után sorba mond egyet az alábbi szavak közül: „szivárvány”, „csilingelés”, „feketepárduc”, majd ha elfogytak a szavak, újra kezdi a sort. A diákok megjegyzik a rájuk osztott szót, amely egyben azt is jelenti, hogy melyik csoportba kerülnek.

P5 ZENEHALLGATÁS

A foglalkozás előtt a tanító válogasson zenét a témához. A zene meghallgatása után a diákok vitassák meg, hogyan kapcsolódik az adott zene az eddigi tevékenységükhöz. (Mit ábrázol a zene? „Állatot fest ez is” Milyet? „Elegánsat, méltóságteljeset” Hányféle mozgást tudnátok a zenében megkülönböztetni? Miből hallani? „Kétfélét, mert kétféle hangszer ezt imitálja, utánozza: a zongora a hullámozás, ringatózás felelőse, a cselló a Hattyú stb.) Másodszori meghallgatásnál a gyerekek mozgásos szerepeket vállalhatnak (a kék krepp papírt párosával akkor kell lengetni, amikor a víz az úr, a színes papírcsíkokat akkor mozgassátok, amikor a Hattyú, azaz a cselló siklik).

P6 HANGUTÁNZÓ DALOK

Kukurikú Kelemen, Kis macskám (nyávogva), Keress kopó (ugatva)

P7 HANGSZERKÉSZÍTÉS

Fadarabokat, fésűt, poharat, kavicsokat, dobozokat, gyufásdobozt... a gyerekek hozzanak.

P8 BEMUTATÓ

Először a képregényt mutatják be a készítőik. Ezt követi a Sárga csikó bemutatása énekes körjátékkal, szerepjátékkal, szólistákkal, jelzés-szerű jelmezekkel. Ha van még időnk, az Égszínkék virág c. mesét rögtönzéssel előadhatjuk a gyerekek által készített hangszerekből álló együttes kíséretével.